

เงื่อนไขการฟ้องคดี

ผู้มีสิทธิฟ้องคดี

ได้แก่

(๑) เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำ หรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หรือ

(๒) มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

หรือ

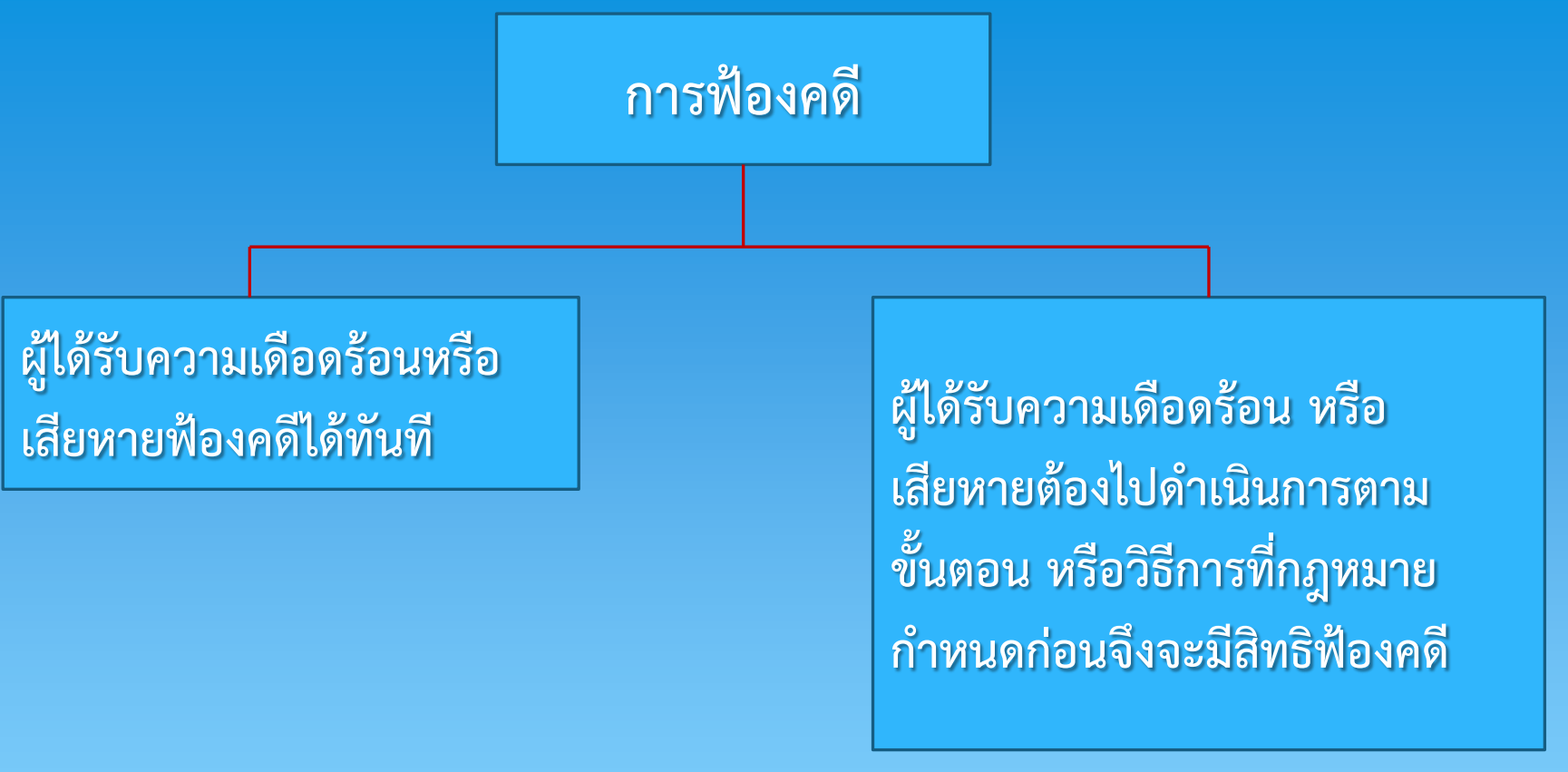
(๓) กรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตศาลปกครองตามมาตรา ๙

เงื่อนไขการฟ้องคดีแพ่ง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ บัญญัติว่า “เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้น เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดตามกฎหมายแพ่ง หรือบุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาล ส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจได้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายนี้”

เงื่อนไขการป้องกัน : การดำเนินการตามขั้นตอน
หรือวิธีการที่กฎหมายกำหนด
ก่อนการป้องกัน

การฟ้องคดี


```
graph TD; A[การฟ้องคดี] --> B[ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฟ้องคดีได้ทันที]; A --> C[ผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายต้องไปดำเนินการตามขั้นตอน หรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดก่อนจึงจะมีสิทธิฟ้องคดี];
```

ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือ
เสียหายฟ้องคดีได้ทันที

ผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือ
เสียหายต้องไปดำเนินการตาม
ขั้นตอน หรือวิธีการที่กฎหมาย
กำหนดก่อนจึงจะมีสิทธิฟ้องคดี

การยื่นฟ้องคดีได้ทันทีโดยไม่ต้องไปดำเนินการ
อย่างหนึ่งอย่างใดก่อนการฟ้องคดี

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

“มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว”

“มาตรา ๕ คู่กรณี หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาใน กระบวนการพิจารณาทางปกครองเนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูก กระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง”

“มาตรา ๔๘ บัญญัติว่า คำสั่งทางปกครองของบรรดาคณะกรรมการต่าง ๆ ไม่ว่าจะจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือไม่ ให้คู่กรณีมีสิทธิโต้แย้งต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น แต่ถ้าคณะกรรมการดังกล่าวเป็นคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทสิทธิการอุทธรณ์และกำหนดเวลาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามที่บัญญัติในกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา”

คำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุดว่า ผู้ฟ้องคดีสามารถฟ้องคดีได้ทันที โดยไม่ต้องไปดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนการฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นคู่กรณีในคำสั่งทางปกครอง

การฟ้องเพิกถอนกฎ

การฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ

การฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป

การฟ้องคดีในกรณีไม่มีกฎหมายให้ต้องอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ก่อน

การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิด

การฟ้องคดีพิพาทที่หน่วยงานของรัฐฟ้องเจ้าหน้าที่ให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิด

การดำเนินการตามขั้นตอน
หรือวิธีการที่กฎหมายกำหนด
ก่อนการฟ้องคดี

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๔๒ วรรคสอง บัญญัติว่า ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้อต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด”

ขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดให้ต้องไป ดำเนินการก่อนการฟ้องคดี

ยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่
ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง

ยื่นอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่
กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ

กรณีมีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดขั้นตอน
หรือวิธีการที่ต้องดำเนินการก่อนการฟ้องคดี
ไว้เป็นการเฉพาะ

ตัวอย่างที่ ๑ : พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น... มีคำสั่งในเรื่องการไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ... ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่ง”

ตัวอย่างที่ ๒ : พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๘ (๔) ประกอบกับข้อ ๙ (๔) ของระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการอุทธรณ์ และการพิจารณาอุทธรณ์ การคัดค้าน และการพิจารณาคำร้องคัดค้าน พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดว่า “เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน หรือผู้ทรงสิทธิอื่นที่ไม่พอใจจำนวนเงินค่าทดแทนมีสิทธิอุทธรณ์จำนวนเงินค่าทดแทน ตามมาตรา ๑๐๘ (๔) ต่อคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจำนวนเงินค่าทดแทน”

การดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กำหนดไว้ใน
พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๙

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

“มาตรา ๔๔ บัญญัติว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ ในกรณีที่กำลังทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง”

“มาตรา ๔๕ บัญญัติว่า ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณา คำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง คำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบ ก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น”

ผู้พิจารณาอุทธรณ์

เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง

ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์
ได้แก่

ผู้ที่กฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตาม
ความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่าเป็นผู้มีอำนาจพิจารณา
อุทธรณ์

ระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์

ช่วงที่ ๑ : สามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองได้รับอุทธรณ์

ช่วงที่ ๒ : สามสิบวันนับแต่วันที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้รับรายงานความเห็นจากเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง

ช่วงที่ ๓ : สามสิบวันนับแต่วันครบกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์ช่วงที่สอง กรณีมีเหตุจำเป็นที่ทำให้ผู้พิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

เงื่อนไขการฟ้องคดี : กรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้อง ไปดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กำหนด

ผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายไปดำเนินการ
ตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนด
(อุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง)

มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ หรือมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์
ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือภายใน
เวลาอันสมควร

สามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลได้

คำวินิจฉัยศาลปกครองสูงสุดว่า เป็นกรณีที่ไม่ได้ดำเนินการ
ตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดก่อนการฟ้องคดี

ยื่นฟ้องคดีโดยไม่ได้ดำเนินการ
ตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมาย
กำหนดก่อนการฟ้องคดี (ไม่ได้
อุทธรณ์หรือร้องทุกข์)

ยื่นฟ้องคดีขณะที่ยังไม่พ้น
ระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์
หรือร้องทุกข์

ยื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์เมื่อพ้น
ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

ดำเนินการไม่ถูกต้องตามขั้นตอน
หรือวิธีการที่กฎหมายกำหนด